

Maarten van der Linde. **Basisboek geschiedenis sociaal werk in Nederland**. Amsterdam: SWP, 2007, 288 p., € 24,90
ISBN 978 90 6665 879 0

**EEN DIK BOEK VOOR
DIKKE DOCENTEN –
PENDELEN TUSSEN
ONDERZOEK EN
COMPETENTIES¹**

Bij de Vrije Universiteit Brussel, vakgroep Sociale Agogiek (die in 2008 haar dertigste verjaardag viert), verzorg ik voor eerstejaarsstudenten een module 'Sociale en historische inleiding tot de agologie', collega Willem Elias neemt de wijsgerige introductie voor zijn rekening. Van geen van beide onderdelen van het vak is sinds de eeuwwisseling een handboek beschikbaar. Na de enigszins dorre inleidingen van Ten Have, lang geleden, waren er die van Bas van Gent. Van wiens boeken ik tot voor kort met plezier gebruikmaakte.

Gedegen en goedgeschreven waren die zeker, hij trachtte leerboeken te maken en wilde daarbij zo veel mogelijk opvattingen aan bod laten komen zonder de zijne voorop te plaatsen. Van Gent stond de kritisch-rationele benadering voor en daarvan is hij nog altijd overtuigd zolang er niets beters komt; en dat is precies de kern van het kritisch rationalisme. 't Waren prachtige aangevers, je kon er zo mooi op voortbouwen en dóórboren. Dat soort integrale kennismakingen met het vak bestaan niet meer, net zomin als sinds een jaar of vijftien de meer gedurfde historisch-maatschappelijke inleidingen als *De burger als andragoog* en *Welzijn en discipline* van Henk Michielse (respectievelijk 1977 en 1989). Wie zijn studenten wilde prikkelen met brede vergelijkingen van collectieve verzorgingsarrangementen nam in de jaren negentig nog wel eens *Zorg en de Staat* van Abram de Swaan (1989) ter hand. Je zette

hun daarmee niet alleen een goedgeschreven geschiedenis van vier eeuwen voor, rond vier domeinen (onderwijs, gezondheidszorg, armenzorg en sociale zekerheid) en in vijf landen (Duitsland, Engeland, Frankrijk, Nederland en Amerika), maar vooral een gedegen sociologische analyse van collectieve actie in de lijn van Norbert Elias (die het boek van De Swaan meteen aanbeval als een *hope to a somewhat fatigued discipline*). Ik betwijfel of je bij studenten van vandaag nog met zulke brede introducties kunt aankomen. De doorstroomsnelheid bij het hbo kan niet hoog genoeg zijn. En bij de universiteiten is de andragologie als wetenschappelijke discipline van de deskundige hulpverlening aan en vorming van volwassenen, '...welke arbeid onder andere plaatsvindt in het kader van het maatschappelijk werk, het vormingswerk en het opbouwwerk' (Van Gent 1973: 24) in Nederland meer dan *subliminaal* aanwezig,

